

פניני קודש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסם מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

רשעת הגוים אינה רק כלפי בני ישראל אלא מצד עצמם

אל תאמר בלבבך בהדוף ה' אלקיך אותם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך. לא בצדקתך... אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה ה' אלקיך מורישם מפניך וגו' (דברים ט, ד-ה).

לשון הפסוקים תמוה, כי בתחלה נאמר "אל תאמר... בצדקתי הביאני ה'", וגם אל תאמר "ברשעת הגוים האלה ה' מורישם", ובסוף נאמר להיפך, שאכן "ברשעת הגוים האלה ה' אלקיך מורישם מפניך"!

ונראה לפרש, שיש שני סוגי רשעים בקרב האומות: א. גוים שאינם רשעים גמורים, רק ביחס לצדקת בני-ישראל הם נחשבים כרשעים. ב. גוים שהם רשעים גמורים מצד עצמם, ואין צריכים להעמידם כנגד בני-ישראל כדי שייחשבו כרשעים לעומתם.

הנפקא מינה ביניהם הוא, כי הסוג הראשון אינם נוחלים מפלה מצד עצמם, רק כשבני-ישראל באים לרשת את ארצם, הרי הם נדחים מפניהם, מאחר שכלפיהם הם רשעים, ואילו הסוג השני ראוים למפלה מצד עצמם, כי מצד רשעתם העצמית אין להם זכות קיום כלל.

זהו שכתוב: "אל תאמר... בצדקתי הביאני ה'... וברשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך", והיינו, דלא תימא שהגוים הם רשעים רק כשמעמידים אותם כנגד בני-ישראל, כי לעומת "צדקתי" הם נחשבים לרשעים, לא כי, אלא "ברשעת הגוים האלה" - שהיא רשעת עצמית - "ה' אלקיך מורישם מפניך", כי אין להם זכות קיום כלל.

(סעודה ב' תסוד)

אהבת ה' בכל עת - על ידי תפילין תורה ומזוזה

ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וגו'. למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגו' (דברים יא, יח-כא).

עבודת האדם בעולמו היא להגיע למדרגה שמוחו ולבו יהיו פנויים אך ורק לקיום מצוות "ואהבת את ה' אלקיך", ולא בדברים אחרים זולתה, לא מביעי כשעוסק בתורה ותפלה צריך להיות כך, אלא גם כשעוסק בעניני רשות צריך שתהא מחשבתו בלתי לה' לבדו, ו"מי שנוהג כן עובד את בוראו תמיד" (לשון השו"ע או"ח סימן רלא).

זהו דכתיב: "ושמתם את דברי אלה" - את הציוריו של "ואהבת את ה' אלקיך", "על לבבכם ועל נפשכם" - שתהיו עסוקים בכך בכל לב ובכל נפש, ומונה התורה הק' שלש עצות איך ניתן לזכות לכך: א. "וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם", שהתפילין מזכירים לאדם לשעבד את מוחו ולבו לעבודתו יתברך (תפילין של ראש - "שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו ית"ש", תפילין של יד - "ושיהא נגד הלכל לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו ית"ש"). ב. "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בס" וגו', שגם כשאדם אינו מעוטר בתפילין, הרי כשהוא לומד תורה, התורה מדבקת ומקרבת אותו לקונו (עד כדי ש"לא ייחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאמה". "אור החיים" הק' דברים כו, יא). ג. "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", שגם כשאנו מעוטר בתפילין ואינו עוסק בתורה, רק הוא יושב בביתו ואוכל ושותה וכדו', יש לו את סגולת המזוזה שבפתח המזכירה לו את האהבה לקונו בכל רגע ורגע (מפני שיש במזוזה יחודו של הקב"ה, ותמיד בבואו ובצאתו יזכור יחודו של הקב"ה". טור י"ד סימן רפה).

הנה, כשהאדם אינו חי עם אהבת קונו בתמידות, יש לו קיצור ימים, כי רק הזמנים שבהם עסק בתורה ומצוות בפועל ממש, נחשבים לו כ"ימים", ואילו שאר הזמנים הם כחלל ריק.

זהו המשך הכתובים, שעל ידי שלש עצות אלו, הנכם מתברכים בברכת "למען ירבו ימיכם... על האדמה", כי על ידי זה כל הימים שלכם נחשבים כ"ימים", וממילא יש לכם ריבוי ימים ללא חללים ריקים.

(סעודה א' תשכו)

בשבת קודש האדם בוש ומתבושש מהמעשים שעשה בששת ימי המעשה

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה וגו' (דברים ז, יב). ובמדרש (דב"ר ג, א): "שנו חכמים, המרכיב קני מנורה בשבת חייב... כאדם שבונה בשבת".

בששת ימי המעשה האדם קונה לעצמו מצוות ומעשים טובים, ואמנם, בהגיע ערב שבת מחשב האדם חשבון נפשו, והוא רואה שמעשיו רחוקים מאד מן השלימות, וגלגל כן נשבר לבו בקרבו, ואז כשאור השבת מאיר על רמ"ח איבריו וש"ה גידיו, הריהו מתבושש מקונו ואינו יודע לשיית עצות בנפשו, ואמנם, נפשו תכסוף ותשתוקק לקיים את המצוות שוב, והפעם בתכלית השלימות.

אז הקב"ה עוטר עטרה לשברון לבו, ומעלה לו כאילו קיים שוב את המצוות בשלימות, ומתוך כך, כל המצוות של ששת ימי המעשה - שהיו עד עתה פגומות - באות אל שלימותן, ועולות לרצון לפני אדון כל.

זהו שכתוב: "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה", בשבת קודש - שהוא עקב וסוף השבוע - תאספו את כל המצוות שעשייתם בששת ימי המעשה (תשמעו"ן מלשון אסיפה, מלשון הכתוב שמואל א טו, ד: "וישמע שאול את העם"), ותראו שאינן בשלימות, ויישבר לבכם בקרבכם, אז "ושמרתם" - תשתוקקו ותייחלו לקיים המצוות פעם נוספת (מלשון הכתוב [בראשית לו, יא] "ואבי שמר את הדבר"), כדי שתוכלו לקיימן בשלימות, ועל ידי זה מעלה אני עליכם כאילו "ועשיתם אותם" - עשייה חדשה בתכלית השלימות.

על כך מביא המדרש דין "המרכיב קני מנורה בשבת", כי קני המנורה הם ששה, כנגד ששת ימי המעשה, ובשבת קודש האדם אוסף את כל הקנים ביחד, ומחשב חשבון נפשו על המעשים שעשה ועל המעשים שלא עשה בימים אלו, והוא בא לידי שברון לב, ואז הריהו "חייב כאדם שבונה בשבת", כי אין רק אן אסיפת והרכבת המצוות של ששת ימי המעשה, אלא פנים חדשות באו לכך - בנין חדש שלא היה עד כה, כי עד עתה היו המצוות פגומות, ועתה - על ידי שברון לבו ובשנתו - נבנו המצוות בשלימות.

(סעודה א' תשמא)

אברהם אבינו מסייע לישראל לזכות לסיוע אלוקי בקדושת הברית

ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (דברים ז, יב).

יש להבין, מדוע בזמן אשר "תשמעו את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם", עדיין זקוקים בני ישראל להגיע ל"זכות אבות" ("את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך")!

ונראה, בהקדם מה שמברכין שתי ברכות במצוות ברית-מילה, ברכת "על המילה" וברכת "להכניסו בביתו של אברהם אבינו" (י"ד סימן רסה), וצריך להבין מדוע קבעו דייקא במצוה זו שתי ברכות?!

והתירוץ הוא, שכאשר האדם נימול הריהו זקוק לסיוע אלוקי ושמירה מלעילא שיזכה כל ימי חייו לשלימות בקדושה זו, מבלי לפגום בה ח"ו.

הנה, מצינו באברהם אבינו שהקב"ה סייע לו למול את עצמו (ב"ר מט, ב), והיינו, שזכה לסיוע אלוקי להשלים את עצמו בקדושה זו, ומיני אז בכל ברית-מילה אברהם עודנו עומד ומסייע להמשיך על הרך הנימול סיוע אלוקי לשלימות קדושה זו, ולכן בנוסף לברכה על המצוה גופא מברכים גם כן "להכניסו בביתו של אברהם אבינו".

זהו דכתיב: "ושמר ה' אלקיך לך את הברית", שהקב"ה יסייע לך לשמור על קדושת הברית, מבלי לפגום בה ח"ו, וסיוע זה בא מכה "החסד אשר נשבע לאבותיך", דהיינו, מכוחו של אברהם אבינו העומד ומסייע לכל איש ישראל לזכות לסיוע אלוקי בקדושה נשגבה זו.

(סעודה א' תשכו)

להגל יומא דהילולא רבא של כ"ק מרן קוה"ק מהר"א זי"ע ועב"י

ברכות לרוב קדם ידידנו הנכבדים מחשובי תומכי המערכת על תרומתם הנדיבה, זכות בעל הילולא יגן עליכם, לטוב לכם כל הימים, אמן, הלא המה:

האחים החשובים הרה"ח ר' יצחק אהרן שליט"א ואחיו בדומה לו הרה"ח ר' יוסף יהושע שליט"א לבית משפחת ברעול הנכבדה - לעיקוואד

הרב שלמה ראנד שליט"א - לוונדן

הרה"ח ר' ישי כרי"י פארנעס שליט"א - ברקולין

סיפורי קודש על כ"ק מרן מהר"א זי"ע - כ"א מנ"א

סיפר הגה"צ הרב מטארנאפאל זצ"ל באחת משיחותיו:

בתקופת שהותו בבעלזא כיושב במחיצת כ"ק מרן מהר"י זי"ע, נולד **כ"ק מרן מהר"א זי"ע**. וסיפרו אז, שכאשר נכנסו כ"ק מרן מהר"י זי"ע וכ"ק מרן מהר"ד זי"ע אל היולדת לברכה בברכת מזל טוב, והביאו בפניהם את הילד לראותו, אמר כ"ק מרן מהר"י זי"ע אל כ"ק מרן מהר"ד זי"ע: "האם הנך מבין את עיני הילד, הסתכל היטב בהן ותראה איזה עינים מאירות יש לו". כ"ק מרן מהר"י זי"ע חזר על דיבורים אלו כמה פעמים.

הפטיר הרב מטארנאפאל זצ"ל:

בשעת מועשה היו הדברים כחידה שתומה, אולם, כיום, כשרואים את קדושת העינים של כ"ק מרן זי"ע, ניתן להבין את דברי קדשו של זקנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע.

(קביעת שיעור - חורף תשנב)

פעם בילדותו נתנה לו אמו לקחת אתו לחיידר חתיכת כבד לאכול בזמן ההפסקה. לאחר זמן קצר הגיעה ידיעה אל **כ"ק מרן מהר"ד זי"ע** על שאלה שהתעוררה אודות כשרות העוף.

המשמשים רצו לרוץ תיכף לחיידר כדי להודיע לילד אהר"ן שלא יאכל את הכבד, אולם, כ"ק מרן מהר"ד זי"ע אמר להם, שאינם צריכים לרוץ להודיעו, כי "רגלי חסידי ישמור" (שמואל א ב, ט), ולבטח לא יכשל במאכל של איסור (כמבואר במגילת גיטין יא, א: השתא בהמתו של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על דם, צדיקים עצמן לא כל שכן, ופירושו הנוספת: "דגנאי הוא לצדיק שאוכל דבר איסור").

ואכן כך היה. הילד חזר לביתו מבלי לטעום מאומה מהכבד, בטענה שלא היה רעב כ"כ.

(כ"א מנ"א תשמח)

פעם בימי הקיץ, הגיע **כ"ק מרן מהר"א זי"ע** לאחת מעיירות המרפא, כדי לשאוף אויר צח, ולמרבית הפלא, בניגוד לטבע, החלו לרדת שם גשמים עזים ללא הרף, עד שהנופשים הפסיקו לבוא לעיירה.

בעלי המלון באו לחלות את פני כ"ק מרן זי"ע, ולבקש עבור פרנסתם ועבור לחם לפי הטף. שאל אותם כ"ק מרן זי"ע: "אלו פרשיות לומדים הילדים אצל המלמד?". וענו: "אצלנו לומדים לפי הסדר, ועכשיו אחוזים באמצע פרשיות החורף". נענה כ"ק מרן זי"ע: "נו, אם לומדים פרשיות אלו, לא פלא שיורד גשם ללא הרף..."

(כ"א מנ"א תשנח)

כששהה **כ"ק מרן מהר"א זי"ע** בגיטו, היה אחד מביאי עבירו מדי יום כוס חלב, והלה היה עומד ומשגיח בשעת החליבה ע"י נכרי, כדי שלא יהא בו משום חלב עכו"ם (כמבואר בשו"ע י"ד סימן קטו סעיף א). פעם היתה שמירה גדולה על הגיטו מצד הדייטשען ימ"ש, והיהודי הלז התיירא לצאת מביתו עד שתפסק השמירה, והגיע למקום החליבה רק לאחר החליבה.

הלה הסתמך על כך שהגוי היה מירתת מצד הידיעה שהיהודי יכול לבוא בכל רגע

(ראה ש"ך י"ד סימן קטו ס"ק ד), ולכן הביא את החלב לכ"ק מרן זי"ע.

והנה בדיקו באותו יום שאלו כ"ק מרן זי"ע: "האם היית בשעת החליבה?!? ולא ענה. לאחר כמה פעמים הודה שהגיע רק לאחר החליבה. אז אמר לו כ"ק מרן זי"ע: "ישנם הרבה יהודים חלשים וחולים בגיטו שהם צריכים לשתות חלב, קח את החלב ותן להם".

(כ"א מנ"א תשמח)

כשהגיעו להגה"צ ר' יצחק שלמה אונגר זצ"ל את הצעת הרבנות בקהלה קדושה "חוג חתם סופר", קבעו עמו תנאי שעליו לפשוט את המלבוש החסידי "שיך אין זאקן", ולהתחיל ללכת עם מכנסיים ארוכים. הגרי"ש אמר שאינו יכול לענות תשובה לפני שישאל פי שני גדולי הדור.

הוא הלך לשאול את **הגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל** הרב מפרעשבורג, והוא שחק למשמע הדברים, ואמר: "הרי החתם סופר זי"ע ובנו ה'כתב סופר' זי"ע גם כן הלכו עם גרביים לבנות, וגם ה'שטט סופר' זי"ע הלך כך, ורק לעת זקנתו החל ללכת עם מכנסיים ארוכות מחמת מיחשים ברגליו, ואם כן מה הם רוצים?!".

לאחר מכן הלך לשאול את **כ"ק מרן מהר"א זי"ע**, וכ"ק מרן זי"ע אמר לו בקורת רוח: "אה, חתם סופר אידן, חתם סופר אידן, זענען אלעס ווערט. מקודם היה אצלי יהודי וסיפר, שהיות ושנת השמיטה קרבה ובאה, ופרנסתו היא ממכירת פירות, ואינו רוצה לסמוך על היתר מכירה (דהיינו, למכור את הפירות לגוי, כדי להפיק ממנה קדושת שביעית), לכן מכר את החנות, ובא אלי עם שאלה מה לעשות עם הכסף".

הפטיר כ"ק מרן זי"ע את הסיפור: "אם למכור את החנות או לא - כלל לא בא לשאול אותי, כי זה היה אצלו דבר פשוט. הוא רק בא לשאול מה לעשות עם הכסף, באיזו פרנסה יתעסק מעתה. חתם סופר אידן זענען תמימים שבתמימים", והביע את הסכמתו שיעשה כרצון בני הקהילה ויתחיל ללכת עם מכנסיים ארוכים.

(שיחת קודש - מנ"א תשסא)

פעם הקדים **כ"ק מרן מהר"א זי"ע** את ביאתו מת"א לירושלים, ובעקבות כך לא היתה דירתו מוכנה, והתגורר תקופה קצרה בדירה אחרת בשכונת קטמון.

בסעודת היום בשבת קודש חיפש כ"ק מרן זי"ע כפות לחלק בהם שירים ממאכל הביצים והפיטשעלי, ולא היה שם בנמצא. והנה החסידים מצאו חבילת כפות חדשה על הארון, והניחוה על שולחנו של כ"ק מרן זי"ע, אולם, כ"ק מרן זי"ע הסיט את הכפות, ולא רצה להשתמש בהם, וחילק שיריים עם הכף שלו.

לאחר מכן נודע שהכפות נשלחו ע"י נדיב מחו"ל, ועדיין לא טבלו אותם, ומסתמא כ"ק מרן זי"ע הרגיש בכך, ולכן לא רצה להשתמש בהם.

(כ"א מנ"א תשמח)

מזכור זה נודב ע"י ידידיו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריער שליט"א
לעילוי נשמת אביו החסיד המפורסם הגב"ה נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי י"ל פריער

סיפורי קודש על הפטרת השבוע

בתקופתו של **הגאון רבי חיים בריסקער זצ"ל** (זימא דהילוליה - כ"א מנ"א) היתה התעוררות גדולה לעלות לאר"י. עיקר ההתעוררות היתה מצד פשוטי העם, ולעומתם, הרבנים וגדולי התורה הרגישו והריחו שהתעוררות זו אינה מצד הקדושה.

בעירו של הגר"ח היתה ג"כ משיכה לעלות לאר"י, אך הגר"ח עצמו התנגד לכך, ולעומתו, ראש הקהל דמתא צידד כדעת פשוטי העם, וכאשר שמע את התנגדותו של הגר"ח, הלך לביתו ושאלו לפשר דבר. נענה הגר"ח ואמר לו:

בהפטרות פר' עקב נאמר (ישעי מט, יד-יז): "**ותאמר ציון עזבני ה' וא-ד-נ-י שכחני**", כי היא מצפה להגאל מחשכת הגלות ואין מושיע לה, אולם, בסופו של דבר באים אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות ודוחקים את הקץ ועושים 'מוצב' של עלייה לאר"י, על כך אומר הנביא: "**גם אלה תשכחנה**" - התעוררות שקרית זו תישכח, ולא יהיה לה קיום, כי לא לגאולה כזו ציפתה ציון אלף ותשע מאות שנה...

אולם, תיכף באה הנחמה בצדה: "**ואנכי לא אשכחך**", כי בסוף תהיה הגאולה האמיתית, ואמת נכון הוא שעשיו "**מהרו בניך**" לעלות לאר"י קודם הזמן, אולם, בהגיע העת, "**מהרסיך ומחריביך ממך ייצאור**" - המהרסים והמחריבים יפלטו מאר"י, ויבואו במקומם ערליכע אידן, ואז יתנוצץ אור הגאולה, ולציון תהיה הרווחה, ונס יגון ואנחה.

(קידושא רבה תשנח)

תודתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה		
<p>הרה"ח ר' יצחק זאב גרינפלד שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' חיים ישראל גרינוולד שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' אהרן יעקובוביץ שליט"א - ירושלים לרגל שמחת אירוסיו בנו במז"ט ובשעט"מ</p>
<p>הרה"ח ר' חנוך חיים הורוביץ שליט"א - אשדוד לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' יצחק גרינוולד שליט"א - בי"ש לרגל שמחת לידת בנו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ</p>
<p>הרה"ח ר' דוד קליין שליט"א - אשדוד לרגל שמחת אירוסיו בנו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' שלום גרוס שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ</p>
<p>הרה"ח ר' יצחק זאב גרינפלד שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' יצחק גרינוולד שליט"א - בי"ש לרגל שמחת לידת בנו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ</p>
<p>הרה"ח ר' דוד קליין שליט"א - אשדוד לרגל שמחת אירוסיו בנו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' שלום גרוס שליט"א - ב"ב לרגל שמחת לידת בתו במז"ט ובשעט"מ</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ</p>